

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.I.30.031/2023/13. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bassola Bálint Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Bassola Bálint ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Jádi Németh Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Jádiné dr. Németh Andrea ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű, II. rendű alperes neve (cím) II. rendű és III. rendű alperes neve (cím) III. rendű, a Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kovács Orsolya ügyvéd) által képviselt IV. rendű alperes neve (cím) IV. rendű, V. rendű alperes neve (cím) V. rendű, VI. rendű alperes neve (cím) VI. rendű, és VII. rendű alperes neve (cím) VII. rendű, a Hetényi Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Hetényi Kinga ügyvéd) által képviselt VIII. rendű alperes neve (cím) VIII. rendű, a Gárdos-Füredi-Mosonyi-Tomori Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Gárdos Péter ügyvéd) által képviselt IX. rendű alperes neve (cím) IX. rendű, X. rendű alperes neve (cím) X. rendű, XI. rendű alperes neve (cím) XI. rendű, és XII. rendű alperes neve (cím) XII. rendű, a Szecskay Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Keller Anikó, dr. Vajda János, dr. Boronkay Miklós ügyvédek) által képviselt XIII. rendű alperes neve (cím) XIII. rendű, XIV. rendű alperes neve (cím) XIV. rendű és XV. rendű alperes neve (cím) XV. rendű, valamint az Allen & Overy Kádár Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kőmíves Attila ügyvéd) által képviselt XVI. rendű alperes neve (cím) XVI. rendű alperesekkel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 4.G.40.126/2022/23/I. számú ítélete ellen a felperes által 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-XII. rendű, valamint a XVI. rendű alpereseknek személyenként 635 000 (hatszázharmincötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) az I. rendű alperes jogelődje: a I. rendű alperes neve (a továbbiakban: az I. rendű alperes) és leányvállalatai által előterjesztett engedékenységi kérelem folytán eljárást indított az alperesekkel szemben az uniós versenyszabályok megszegése miatt. Ennek során az I-XV. rendű alperesek az engedékenységi követelményeknek megfelelő magatartást tanúsítottak, a XVI. rendű alperes azonban a felelősségét nem ismerte el.

[2] Erre tekintettel a Bizottság az I-XV. rendű alperesek tekintetében vitarendezési eljárást folytatott le, amelynek eredményeként az AT.39824 számú határozatával (a továbbiakban: egyezségi határozat) megállapította, hogy az I-XV. rendű alperesek – egyebek mellett – a 6 és 16 tonna közötti tömegű és a 16 tonnánál nehezebb tehergépjárművekre (a továbbiakban együtt: kamionok) vonatkozó árazás és bruttó árak emelése tekintetében tanúsított összehangolt magatartás révén megsértették az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (továbbiakban: EUMSZ) 101. cikkét és az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodás (a továbbiakban: EGT Megállapodás) 53. cikkét az 1997. január 17-től 2011. január 18-ig terjedő időszakban, amely az egységes és folyamatos jogsértés teljes időtartama alatt kiterjedt az EGT egész területére. Erre tekintettel a Bizottság bírságot szabott ki a IV-XV. rendű alperesekre.

[3] A XVI. rendű alperes a vitarendezési eljárásban nem vett részt, ezért a Bizottság vele szemben külön határozatot hozott (a továbbiakban: Scania-határozat), amelyben megállapította, hogy az I-XV. rendű alperesek terhére rótt jogsértést a XVI. rendű alperes is elkövette, ezért őt is bírsággal sújtotta. E határozattal szemben a XVI. rendű alperes keresetet terjesztett elő, azt azonban az Európai Unió Törvényszéke (a továbbiakban: a Törvényszék) a T-799/17. számú ítéletével elutasította. A XVI. rendű alperes a Törvényszék ítéletével szemben fellebbezést nyújtott be az Európai Unió Bíróságára (a továbbiakban: EUB), ahol a jogorvoslati eljárás C-251/22.P. szám alatt jelenleg is folyamatban van.

[4] A felperes főtevékenységként közúti áruszállítást végző gazdálkodó szervezet, amely 2007. január 19. és 2009. december 29. között pénzügyi lízingszerződéseket vagy tartós bérleti szerződéseket kötött a keresetlevél mellékletét képező listában (a továbbiakban: Járműlista) felsorolt kamionokra vonatkozóan oly módon, hogy a kamionok szállítói nem közvetlenül az alperesek, hanem a kamionok magyarországi székhelyű forgalmazói voltak.

[5] A felperes keresettel kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket arra, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 339. §-ának (1) bekezdése, 344. §-ának (1) bekezdése, továbbá a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (továbbiakban: Tpv.) 88/A. §-a és 88/C. §-a alapján 327 558 EUR kártérítést és ezek járulékait. Arra hivatkozott, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt őt az általa megtéríteni kért összegben kár érte, mert a Járműlistában felsorolt kamionok beszerzése során 3 275 583 EUR nettó beszerzési ár alapján fizette meg a lízingdíjakat, azt pedig a Tpv. 2009. évi XIV. törvénnyel módosított 88/C. §-a alapján vélelmezni kell, hogy az alperesek jogsértése ezeket a nettó beszerzési árakat 10%-nyi mértékben befolyásolta, így kára e beszerzési árak 10%-ának felel meg. A bíróság joghatóságát a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-ei 1215/2012/EU rendeletének (továbbiakban: Brüsszel Ia. rendelet) 7. cikkének 2. pontjára alapította. Alkalmazandó jogként a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007. július 11-ei 864/2007/EK Rendelete (továbbiakban: Róma II. rendelet) 4. cikkének (1) bekezdése, valamint a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (továbbiakban: Nmjtvr.) 33. §-ának (2) bekezdése alapján a magyar jogot jelölte meg, az ugyanis a Tpv. 88/C. §-ában foglalt vélelem miatt a károsult számára kedvezőbb, mint a német jog. Állította, hogy a követelése nem évült el, mert az elévülés a Bizottság egyezségi

határozatának és Scania-határozatának közzétételig nyugodott, a keresetét pedig a közzétételtől számított egy éven belül előterjesztette.

[6] Az I-XV. rendű alperesek elsődlegesen a per megszüntetését kérték a joghatóság hiánya miatt, másodlagosan pedig azt, hogy a bíróság a keresetet utasítsa el. Az I-XII. rendű alperesek vitatták, hogy a magyar jogot kellene alkalmazni, kifejtették ugyanis, hogy a Bizottság által megállapított egységes és folyamatos jogsértés a Róma II. rendelet hatályba lépése előtt kezdődött, ezért a jogvitát az Nmjtvr. 33. §-ának (1) bekezdése alapján a károkozó tevékenység helyén irányadó jog alkalmazásával kell elbírálni, amely a német jog, hiszen az alperesek közötti jogsértő találkozók és információcserék döntően N.o.-ban valósultak meg. Az I-XV. rendű alperesek elévülési kifogást is előterjesztettek, továbbá vitatták, hogy az elévülés nyugodott a Bizottság egyezségi határozatának közzétételéig. Nem ismerték el, hogy az egyezségi határozatban foglalt jogsértő magatartással okozati összefüggésben a felperest kár érte. Érvelésük szerint a jogsértés csupán információcseréből állt, amely nem befolyásolta az árakat, a bruttó listaár pedig egyébként sem érintette a gyártók és a forgalmazók, valamint a forgalmazók és a kamionok vevői közötti egyedi megállapodások alapján kialakult árakat. A felperes nem bizonyította, hogy a jogsértő magatartás miatt a gyártók árai megemelkedtek, a forgalmazók pedig áthárították az árnövekedést a kamionok vevőire. A Tptv. 88/C. §-a sem az időbeli, sem pedig a tárgyi hatálya folytán nem alkalmazható, amennyiben pedig azt mégis alkalmazni kellene, az akkor sem mentesítené a felperest annak igazolása alól, hogy forgalmazók áthárították rá az árnövekedést. Annak bizonyításához pedig, hogy őt potenciálisan érhet-e bármiféle kár, a felperesnek először is azt kellene igazolnia, hogy eleget tett a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeinek, ezt ugyanis a per során becsatolt okirati bizonyítékok nem támasztják alá.

[7] A XVI. rendű alperes elsődlegesen az eljárás felfüggesztését kérte a Tptv. 88/C. §-ának (4) bekezdése alapján az EUB előtt C.251/22.P. szám alatt folyamatban lévő jogorvoslati eljárás jogerős befejezéséig, a másodlagos ellenkérelme pedig – az I-XV. rendű alperesek által már előadott indokok miatt – a kereset elutasítására irányult.

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az alperesek elsőfokú perköltségének megfizetésére.

[9] A határozatát azzal indokolta, hogy a joghatósága a Debreceni Ítéltábla Gpkf.IV.30.332/2018/2. számú végzésére is figyelemmel fennáll, mert a károkozó magatartás bekövetkezésének helye ugyan nem állapítható meg, azonban a felperes saját székhelye, mint a kár bekövetkezésének a helye a Brüsszel Ia. rendelet 7. cikkének 2. pontja alapján alkalmas a magyar bíróság joghatóságának megállapítására.

[10] Noha az alperesek egy egységes és folyamatos jogsértést követtek el, a szerződésen kívüli kártérítés törvényi tényállása csak a kár bekövetkezésével vált befejezetté, amelyet a felperes az egyes lízingszerződések megkötésének időpontjában kamiononként külön határozott meg. Ennek megfelelően az alkalmazandó jogot az egyes beszerzések esetében külön-külön kellett megvizsgálni. A 2009. január 11. napját követő beszerzésekre a Róma II. rendelet 6. cikke (3) bekezdésének a) pontja, 4. cikkének (1) bekezdése, 31. cikke és 32. cikke alapján a jogsértő magatartással érintett piac szerinti jogot, vagyis a magyar jogot

kellett alkalmazni, amelynek alkalmazását a kár bekövetkezésének helye, azaz a felperes székhelye is megalapozta. A 2009. január 11. napja előtti beszerzésekre pedig szintén a magyar jog volt irányadó. Ennek oka, hogy az Nmjtvr. 33. §-ának (1) bekezdése szerint nem lehetett megállapítani az alkalmazandó jogot, az alperesek versenyjogsértő magatartása ugyanis nem csupán egyetlen államhoz kötődött. Ennek azonban nem a kereset elutasítása volt a jogkövetkezménye, hanem az, hogy az alkalmazandó jogot az Nmjtvr. 33. §-ának (2) bekezdése alapján kellett meghatározni. Márpedig a kár bekövetkezésének helyén a magyar jog volt irányadó, ez pedig a károsult számára kedvezőbb minden más jognál, amely a károkozó tevékenység vagy mulasztás helyére vonatkoztatva megállapítható lenne. Ez az érvelés igaz az alperesek által hivatkozott német joggal való összevetés során is, amelynek tartalmát a német igazságügyi minisztérium nyilatkozta alapján állapította meg. Ennek oka az, hogy a Tpvt. 88/C. §-ában írt tényállásvélelem nincs jelen a német jogban, így a magyar jog kedvezőbb a károsult számára. Ezt a vélelmet pedig jelen perben is alkalmazni kell, mert a Tpvt-t módosító 2016. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Módtv3.) indokolásából az vezethető le, hogy a jogalkotó e szabály továbbélését evidenciának tekintette azzal, hogy azt a Tpvt. 88/G. §-ának (6) bekezdésébe helyezte át, a Tpvt. 88/C. §-ának hatályon kívül helyezéséről pedig nem rendelkezett, hanem azt újra szabályozta, ezért e rendelkezés a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. tv. (továbbiakban: Jat.) 10. §-a (1) bekezdésének b) pontja és 15. §-ának (2) bekezdése alapján a Módtv3. hatálybalépését megelőző jogviszonyokra is irányadó volt.

[11] Erre tekintettel a jogvitát a magyar jog, ezen belül is az 1959. évi Ptk. alapján bírálta el. Ennek során úgy foglalt állást, hogy az 1959. évi Ptk. 324. §-ában írt ötéves elévülési idő nyugodott mindaddig, ameddig a felperes nem került abba a helyzetbe, hogy az alperesekkel szemben pert indíthasson. Ez a lehetőség csupán akkor nyílt meg a számára, amikor a Bizottság a határozatait a hivatalos lapban közzétette, eddig az időpontig ugyanis nem rendelkezhetett olyan megalapozott információkkal a károkozó magatartás, a kár bekövetkezése, a károkozó személyek köre, az okozati összefüggés fennállása tekintetében, amelyek alapján a jogsértőkkel szemben felléphetett volna. Mivel pedig a keresetét a nyugvás megszűnésétől számított egy éven belül valamennyi alperessel szemben előterjesztette, az elévülés nem következett be.

[12] Ezért a keresetet érdemben elbírálta, amelynek során először azt vizsgálta meg, hogy a kartell-megállapodással érintett gépjárművek beszerzése folytán csökkent-e a felperes vagyona. A felperes ugyanis kizárólag abban az esetben minősülhetett károsultnak, ha tényleges kára következett be, önmagában az alperesek árkartelljének „érintettjeként” kártérítésre nem tarthatott igényt. A felperes a kárát a vagyonának csökkenésében jelölte meg. Az 1959. évi Ptk. alapján kialakult magyar bírói gyakorlat szerint azonban a harmadik személy felé fennálló fizetési kötelezettség önmagában nem minősül kárnak, annak megtérítését ugyanis csak akkor lehet kérni, ha a károsult a fizetési kötelezettségét teljesítette (EBH2006.1425. BDT2010.2297., Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.358/2009/5.). Ezt a jogértelmezést a Kúria a versenyjogi jogsértésből eredő kár megtérítése iránti perekben is irányadónak tekintette (Gfv.VII.30.121/2020/13.). Ettől eltérő következtetést az EUB esetjoga, különösen a C-295/04. – C-298/04. számú egyesített ügyekben hozott ítélete alapján sem lehet levonni. Ezért a felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy a kára már a kamionokra vonatkozó lízingszerződések megkötésekor bekövetkezett. Erre tekintettel a kártérítési kereset csak akkor lehet eredményes, ha a felperes igazolja, hogy ténylegesen milyen kötelezettségeket vállalt, azokat miként teljesítette, ennek során milyen vagyontárgyakat szerzett, illetve azoknak mi lett a sorsa. Ezekre a kérdésekre azonban a felperes tényelőadást

sem tett teljes körűen, így – bírói felhívás ellenére – nem is bocsátotta rendelkezésre azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján e körülmények megállapíthatóak lettek volna, ezért egyetlen kamion tekintetében sem támasztotta alá kétséget kizáró módon, hogy a lízingszerződés alapján milyen összegű lízingdíjat fizetett.

[13] A Járműlista 1-10. soraiban foglalt kamionokra vonatkozó lízingszerződést nem csatolta teljes terjedelemben a felperes, ezért nem lehetett megállapítani, hogy milyen mértékű bérleti díjfizetési kötelezettség terhelte őt, mint ahogy azt sem, hogy ebből mennyit teljesített. Azt állította, hogy a lízingszerződés 2007. január 19. napján született, amelyhez képest az a 48 hónapos futamidőn belül szűnt meg.

[14] A Járműlista 11-12. soraiban feltüntetett kamionokra kötött lízingszerződés szintén a futamidő lejárta előtt szűnt meg. Ez a szerződés kiterjed egy olyan kamionra is, amely nem szerepel a perrel érintett járművek között. Mivel a szerződés a beszerzési árat és a lízingdíjat is összesítve tartalmazza a három kamionra vonatkozóan, nem lehetett megállapítani, hogy ezekből mennyi esik a 11. és a 12. sorszámú kamionokra. Nem igazolta a felperes azt sem, hogy milyen összegű lízingdíjat fizetett, a rendelkezésre álló okiratokból mindezt – a futamidő előtti megszűnés, a változó lízingdíjak és a több jármű egy szerződésbe foglalása miatt – nem lehetett kikövetkeztetni.

[15] A Járműlista 13-18. számú soraiban foglalt kamionok tekintetében a felperes a lízingszerződést, valamint a lízingbe adó nyilatkozatát csatolta a szerződések futamidő előtti lezárására vonatkozóan. Ezek az okiratok azonban nem támasztották alá az általa teljesített lízingdíjak összegét, a változó lízingdíjak miatt a kötelezettség nagyságára sem lehet következtetni, ráadásul a kamionok tulajdonjogát végül egyetlen esetben sem a felperes szerezte meg.

[16] A Járműlista 19-21. soraiban feltüntetett kamionokra vonatkozóan a felperes szintén olyan lízingszerződést csatolt, amely lehetőséget adott arra, hogy a lízingbeadó egyoldalúan módosíthassa a lízingdíjak mértékét. A szerződés a futamidő előtt megszűnt, mert a kamionok tulajdonjogát egy harmadik személy szerezte meg. Ezért a felperes által ténylegesen vállalt és teljesített lízingdíjak összegét nem lehetett megállapítani. A Járműlista 22-36. soraiban foglalt kamionok esetében a felperes csupán azt igazolta, hogy e járművek használatára tartós bérleti szerződést kötött, a bérleti díjak pénzügyi teljesítését azonban nem bizonyította. A Járműlista 37-44. soraiban foglalt kamionokat a lízingszerződésekben kikötött futamidőn belül harmadik személy szerezte meg. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok szintén nem igazolták, hogy a felperest ténylegesen milyen fizetési kötelezettség terhelte, és abból mennyit teljesített.

[17] Mindezek miatt egyetlen szerződés esetében sem lehetett megállapítani, hogy a felperes mennyi lízing- vagy bérleti díjat fizetett meg, mint ahogy azt sem, hogy megszerezte-e a kamionok tulajdonjogát. Releváns tényállási elem lett volna a kamionok maradványértéke is, hiszen a beszerzési árat és a lízingdíjakat csak a maradványértékek figyelembevétele mellett lehetett volna összevetni, amelyeket a felperes szintén nem igazolt. Noha e hiányosságokra az alperesek is felhívták a felperes figyelmét, e körben további tényeket nem tudott előadni, további bizonyításnak pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 141. §-ának (6) bekezdése és 235. §-ának (1)

bekezdése alapján nem volt helye. Bár a kár mértékének meghatározása során valóban biztosítani kellett volna a károsult és a jogsértésben résztvevők közötti információs aszimmetria kiegyenlítését, az eljárás nem jutott el eddig a szakaszig, mert a felperes már a károsulti minőségét sem igazolta. Ezért nem lehetett érdemben vizsgálni a kártérítési felelősség további elemeit, így azt sem, hogy a lízingszerződésekre kiterjed-e a Bizottság határozata a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése nélkül, az áremelkedés megjelenik-e, és ha igen, hogyan jelenik meg a lízingdíjakban, volt-e a felperes részéről továbbhárítás, valamint a XVI. rendű alperes károkozónak minősül-e vagy nem. Erre tekintettel a XVI. rendű alperes indítványa alapján nem volt helye az eljárás felfüggesztésének sem.

[18] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte az alperesek elsőfokú perköltségének megfizetésére.

[19] A felperes a leszállított fellebbezésének tartalma szerint elsődlegesen azt kérte, hogy az ítéltábla részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és adjon helyt az I-XII. rendű, valamint a XVI. rendű alperesekkel szemben a Járműlista 1-21. soraiban feltüntetett kamionok után 155 066,3 EUR kártérítés és járulékainak megfizetése iránt előterjesztett keresetének.

[20] Állította, hogy a kártérítési igényének jogalapja fennáll. A kártérítés anyagi jogi feltételei közül ugyanis az alperesek magatartásának jogellenessége az egyezségi határozat alapján nem kérdőjelezhető meg, mint ahogy az okozati összefüggés sem, amely az EUB C-557/12. számú ítélete alapján szintén evidensnek tekinthető. A kár bekövetkezését pedig a Tpv. 88/C. §-a igazolta, amely szerint vélelmezni kell, hogy az alperesek jogellenes magatartása a kamionok árát 10%-nyi mértékben befolyásolta. Ezt a 10%-os árnövekményt a lízingbeadók áthárították a felperesre, így az általa megfizetett lízing- és bérleti díjak is 10%-kal magasabbak lettek annál, mint amilyen összegűek az alperesek jogsértése nélkül lettek volna. Mivel a 10%-os mértékű kartellfelár a lízingdíj minden elemébe beépült, a felperes bármilyen – akár kisösszegű, akár tisztázatlan mértékű – lízing- és bérleti díj megfizetése esetén is kárt szenvedett, ez pedig elegendő a kártérítés anyagi feltételei közül a kár bekövetkezésének bizonyításához. A kár mértéke ugyanakkor már nem anyagi jogi, hanem eljárásjogi kérdés, ezért a jogalap körében nem volt jelentősége annak, hogy a felperes pontosan milyen összegű lízing- és bérleti díjakat fizetett a lízingbeadóknak.

[21] Jelen perben indokolt lett volna, hogy az elsőfokú bíróság először a kártérítés anyagi jogi feltételeinek fennállását vizsgálja, és csak ezt követően foglaljon állást a kár összecszerűségéről. Ennek oka, hogy a felperesnek jelentős nehézséget okozott az, hogy az elsőfokú bíróság olyan szerződések teljesítésének igazolására kötelezte őt, amelyeket közel 20 évvel ezelőtt kötött meg. A bizonyításhoz szükséges okirati bizonyítékok ugyanis már nem álltak a rendelkezésére, hiszen az iratmegőrzési kötelezettsége lejárt, arra pedig nem volt észszerű oka, hogy ezeket az okiratokat ezt követően is megőrizze, mert az alperesek utóbb feltárt versenyjogsértő magatartásáról ekkor még nem tudott. Ezeket a nehézségeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, így megsértette a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló 2014/104/EU irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 17. cikkének (1) bekezdését, amely szerint nem lehetett volna olyan mértékű bizonyításra kötelezni őt, amely gyakorlatilag lehetetlenné tette a kártérítéshez való jog gyakorlását.

Ehelyett az elsőfokú bíróságnak – az 1952. évi Pp. által elismert szabad bizonyítás elvére is figyelemmel – rugalmasabban kellett volna értékelnie a bizonyítékokat, és alacsonyabbra kellett volna helyeznie a bizonyítási elvárásait. Ezen elvek alkalmazásával és okszerű bizonyítékértékeléssel pedig valamennyi kamion esetében igazoltnak kellett volna elfogadnia azt, hogy a felperes igenis fizetett lízing- vagy bérleti díjakat a lízingbeadók részére, így a kártérítési igényének jogalapja akkor is fennáll, ha a kifizetések összege pontosan nem számszerűsíthető.

[22] Mivel az ítéltábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, nincs akadálya annak, hogy számszerűsítse a felperes kárát. Márpedig az elsődleges fellebbezési érvelés szerint a teljes kár már a kamionokra vonatkozó lízingszerződések megkötésekor bekövetkezett. A lízingbeadók felé vállalt fizetési kötelezettségek ugyanis növelték a felperes passzív vagyonát, amely értékcsökkenésnek minősül, a 10%-os mértékű kartellfelár erejéig tehát kárnak tekinthető. Noha mindez ellentétes néhány korábban meghozott felsőbb bírósági döntéssel, ezek a határozatok eltérő tényállás mellett születtek, szemben a Gyulai Törvényszék fellebbezésben hivatkozott ítéletével, amely a perbelivel lényegében megegyező tényállás mellett elfogadta ezt az érvelést, így lerontotta a korábbi jogértelmezést. Az elsőfokú bíróság ítélete nemcsak ez utóbbi bírói gyakorlattal, hanem a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényben (a továbbiakban: Cstv.) foglalt vagyonfogalommal is ellentétes, továbbá nem életszerű, hiszen figyelmen kívül hagyja, hogy a követelés jogosultja bármikor érvényt szerezhet a követelésének, így az már a szerződéskötéskor teljes összegben kárnak minősül. Amennyiben az ítéltábla ezt az érvelést nem osztaná, a felperes arra hivatkozott, hogy az általa megfizetett lízingdíjak összegét a Járműlistában foglalt valamennyi kamion esetében meg lehet állapítani, amelyet külön fejtett ki. Abban az esetben pedig, ha az ítéltábla e körben további bizonyítást tartana szükségesnek, szakértő kirendelését kérte az általa bizonyítottan megfizetett, deösszegeként nem igazolható lízing- és bérleti díjak összegének tisztázására, továbbá a Tptv. 88/J. §-a alapján bizonyítékfeltárára kérte kötelezni az alpereseket, a számlavezető pénzügyintézeteket és a Belügyminisztériumot a megfizetett lízing- és bérleti díjak összege, valamint a kamionok tulajdoni viszonyai tárgyában. Arra az esetre pedig, ha az ítéltábla álláspontja szerint ez a bizonyítás nem vezetne eredményre, az 1959. évi Ptk. 359. §-a alapján általános kártérítésként kérte megállapítani az általa megfizetett lízing- és bérleti díjak mértékét, amelynek alkalmazását az elsőfokú bíróság jogellenesen elmulasztotta. Mindez sérti az Irányelv (11), (45) és (46) preambulumbekkezdéseit, továbbá a 17. cikkének (1) bekezdését is, mert az 1959. évi Ptk. 359. §-a és az 1952. évi Pp. 206. §-ának (2) bekezdése ezeket az uniós jogszabályokat ültették át a magyar jogba. Ezek az uniós szabályok pedig az EUB C-267/20. számú ítélete szerint eljárásjogi rendelkezések, így azokat – az őket átültető magyar jogszabályokkal együtt – olyan jogsértések esetén is alkalmazni kellett volna, amelyeket az Irányelv hatályba lépése előtt követtek el, de az Irányelv hatályba lépése után peresítettek. Mindez jelen perre is igaz, így az általános kártérítés alkalmazását nem lehetett volna mellőzni, különös figyelemmel arra, hogy a felperes bizonyította az őt ért kár bekövetkezését, annak összegét azonban nem tudta számszerűsíteni.

[23] A felperes a lezárt fellebbezésében másodlagosan arra kérte az ítéltáblát, hogy közbenső ítélettel állapítsa meg az I-XII. rendű, és a XVI. rendű alperesekkel szemben a Járműlista 1-21. soraiban feltüntetett kamionok után 155 066,3 EUR kártérítés és járulékaiknak megfizetése iránt előterjesztett kártérítési kereset jogalapjának fennállását, és utasítsa az elsőfokú bíróságot a kárösszegezés körében a per újabb tárgyalására és újabb határozat

hozatalára. Arra hivatkozott, hogy a kárigényének jogalapja ugyan fennáll, de a kárösszegezésének megállapításához olyan nagymértékű bizonyításra van szükség, amely meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, hiszen verseny-közgazdaságtani szakértőt kell kirendelni, foganatosítani kell az alperesek által a 10%-os kárvélelem megdöntése érdekében benyújtott bizonyítási indítványokat, valamint meg kell vizsgálni, hogy volt-e továbbhárítás. Ezért a jogalap fennállásának megállapítását követően az eljárást az összegezés tisztázása érdekében elsőfokon kell folytatni.

[24] A felperes a leszállított fellebbezésében harmadlagosan arra kérte az ítéltáblát, hogy helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletének azokat a rendelkezéseit, amelyek elutasították az I-XII. rendű és a XVI. rendű alperesekkel szemben a Járműlista 1-21. soraiban feltüntetett kamionok után 155 066,3 EUR kártérítés és járulékainak megfizetése iránt előterjesztett keresetét, és ebben a körben utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlan döntést hozott, mert a felperes által megfizetett lízing- és bérleti díjak összegét tisztázhatta volna, így ennek bizonyíthatatlansága miatt nem utasíthatta volna el a keresetet. Ezen – hibás jogi álláspontja folytán – elmulasztott megvizsgálni számos olyan kérdést, amelyek hozzátartoztak a kereset jogalapjához. Így nem foglalt állást abban, hogy a Bizottság határozatai kiterjednek-e a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése nélküli lízingdíjfizetésre, az alperesek által előidézett áremelkedés megjelenik-e a lízingdíjakban, a XVI. rendű alperes magatartása jogellenes volt-e, továbbá a felperes továbbhárította-e a kárát. Mivel e körben kiterjedt bizonyításra van szükség, az elsőfokú eljárást a jogalap körében is meg kell ismételni. Érvelése szerint az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé az is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét. Az ítéletének [60] pontjában nem részletezte ugyanis, hogy a felperesnek pontosan milyen tényeket és bizonyítékokat kellett volna előadnia az alperesek azon felvetésére, hogy a csatolt okiratok nem igazolják a lízingdíjak megfizetését. Megsértette az eljárási szabályokat akkor is, amikor annak ellenére sem rendelt ki szakértőt a kár összegének meghatározására, hogy ezt mind a felperes, mind pedig az alperesek indítványozták, továbbá e döntését az ítéletében nem is indokolta meg. Nem adta indokát annak sem, hogy a Tpv. 88/C. §-ának (3) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére mely okból mellőzte az eljárás felfüggesztését. Álláspontja szerint az is megalapozza az elsőfokú eljárás megismétlését, hogy az elsőfokú bíróság nem küldte meg neki a 2022. december 14-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvét, amellyel megsértette a hatékony jogorvoslathoz való jogát. Ezzel megakadályozta ugyanis, hogy a felperes a fellebbezésében hivatkozhasson olyan eljárási vagy anyagi jogi jogszabálysértésekre, amelyeket az elsőfokú bíróság ezen a tárgyaláson esetlegesen elkövetett. Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdését, mert 2019. május 2-án számos okirati bizonyítékot nyújtott be az elsőfokú bíróság G.40.146/2018/21. számú végzésében foglalt felhívásra a lízing- és bérleti díjak megfizetésének igazolása céljából. Joggal feltételezhette, hogy ezek a bizonyítékok elegendőek az elsőfokú bíróságnak, mivel az a G.40.146/2019/25. számú felhívását csak röviddel ezután: 2019. május 6-án bocsátotta ki.

[25] Azon érvelését, amely szerint az általa megfizetett lízing- és bérleti díjak összege meghatározható, a felperes a leszállított fellebbezésével érintett összes kamion esetében külön megindokolta.

[26] A Járműlista 1-10. soraiban írt kamionok esetében arra hivatkozott, hogy nemcsak a lízingdíjak összegét tartalmazó lízingszerződést csatolta, hanem azt az adásvételi

szerződést is, amellyel a testvérvállalata: a gazdasági társaság1 megvásárolta a kamionokat a lízingbeadótól. Mindez azt jelenti, hogy a két megállapodás megkötése között eltelt 3 évben a felperes fizette a lízingdíjakat, ellenkező esetben a lízingbeadó nem adta volna el a kamionokat a gazdasági társaság1 részére. Kártérítést pedig nemcsak az általa kifizetett lízingdíjak, hanem a testvérvállalata által kifizetett vételár után is követelhet, amelyet az EUB C-882/19. számú ítélete is alátámasztott. Amennyiben az ítéltábla ezzel nem értene egyet, e körben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését kérte.

[27] A Járműlista 11-18. soraiban feltüntetett kamionok tekintetében csatolta a lízingszerződéseket, a lízingbeadó nyilatkozatát a 11., 13-17. kamionokra kötött lízingszerződések lezárásáról és a felperes tartozásmentességéről, valamint azokat az adásvételi szerződéseket, amelyekkel a gazdasági társaság1 megvásárolta a 12. és 18. kamionokat a lízingbeadótól. Ezért minden kamion esetében igazolta, hogy a lízingszerződések megkötésétől azok lezárásáig kifizette a lízingdíjakat. Ezek összege a 17-18. kamionok esetében a szerződésekből megállapítható, a 11-16. kamionok esetében pedig megbecsülhető. A lízingdíjak mellett a kamionok vételára (maradványértéke) után is követelhet kártérítést, amely a 11. kamion esetében a lízingszerződésben foglalt összeg egyharmada, az ezzel megegyező 12. és 18. kamionok esetében az adásvételi szerződésekben foglalt összeg, a 13-16. kamionok esetében a lízingszerződésekben foglalt összeg, a 17. kamion esetében pedig a lízingszerződésben foglalt összeg fele.

[28] A Járműlista 19-21. soraiban írt kamionok kapcsán csatolta a lízingszerződéseket, a lízingbeadó nyilatkozatát e megállapodások megszűnéséről, valamint a lízingbeadó okmányirodai kérelmeit a felperes üzembentartói minőségének törlése iránt. Ezzel igazolta, hogy a lízingszerződések megkötésétől azok lezárásig megfizette a szerződésekben foglalt összegű lízingdíjakat.

[29] Az I-III. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték. Egyetértettek azokkal az indokokkal, amelyek alapján az elsőfokú bíróság elutasította a Járműlista 1. sorában foglalt M. típusú kamionnal kapcsolatos keresetet, a felperes által csatolt hiányos okirati bizonyítékok alapján ugyanis valóban nem lehetett megállapítani, hogy a bérleti szerződés a felek között létrejött-e, és ha igen, mikor, továbbá a felperes milyen összegű bérleti díjakat teljesített a futamidő alatt megszűnt megállapodás alapján. Az pedig, hogy a kamiont utóbb a gazdasági társaság1 vásárolta meg, a felperes keresete szempontjából teljesen irreleváns, mint ahogy a gazdasági társaság1 által kifizetett vételár összege is az. Alaptalan az a fellebbezési érvelés is, amely szerint az ítéltábla akár bizonyítás nélkül is hozhat keresetnek helyt adó ítéletet vagy közbenső ítéletet, hiszen maga a fellebbezés is tartalmaz olyan megállapításokat, amelyek ellentmondanak ennek. Az egyezségi határozat nem igazolja, hogy a jogsértés az érintett piacon áremelkedést okozott, mint ahogy bizonyítatlan maradt az a kereseti tényállítás is, hogy a felperes „kartellfelárral terhelt kamionokat” szerzett be. Helyes volt az elsőfokú bíróság okfejtése a kár bekövetkezésével kapcsolatban is, a Gyulai Törvényszék ezzel ellentétes közbenső ítéletét pedig a Szegedi Ítéltábla időközben hatályon kívül helyezte. Általános kártérítés alkalmazásának sincs helye, mert a felperes nem igazolta a kár bekövetkezését, ennek keretében pedig azt a bázisösszeget, amelyből egyáltalán kiszámítható lenne, hogy érte-e őt kár, és ha igen, mennyi. A fellebbezésben előterjesztett bizonyítási indítványok és feltárási kérelmek az 1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdése és 235. §-ának (1) bekezdése alapján nem megengedhetőek, a felperes által megfizetett lízingdíj összegének meghatározása pedig egyébként sem szakkérdés. Az elsőfokú bíróság az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést

nem követett el, hiszen az ítélete nem megalapozatlan és kellően megindokolt, így nincs szükség az elsőfokú eljárás megismétlésére. Jogszerű volt a XVI. rendű alperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmének elutasítása is, mert a keresetet az EUB előtt folyamatban lévő jogorvoslati eljárás eredményére tekintet nélkül el kellett utasítani. Az elsőfokú ítélet indokolását mindössze annyiban kell pontosítani, hogy a Tptv. 88/C. §-ában foglalt vélelem – a kereseti ellenkérelmekben kifejtett okok miatt – nem alkalmazható. A felperes azon érvelése ugyanakkor, amely szerint nemcsak a saját, hanem részben a gazdasági társaság1 kárát is érvényesíti, az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1) bekezdése alapján nem megengedhető, továbbá alaptalan is, mert sem az uniós jog, sem pedig az EUB esetjoga nem ismeri el a károsulti oldalon fennálló „fordított” konszernfelelősséget. Ezért e körben nem szükséges előzetes döntéshozatalt kezdeményezni, az erre irányuló kérelem pedig egyébként is hiányos, így azt el kell utasítani. Konkrétumok nélkül hivatkozott a felperes egyes európai uniós jogelvekre is, amelyek nem mentesítették őt a hiánytalan kereseti tényállítások előadására és bizonyítására irányuló kötelezettségének teljesítése alól.

[30] A IV-VII. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Egyetértettek azokkal az indokokkal, amelyek miatt az elsőfokú bíróság elutasította a Járműlista 19-21. soraiban feltüntetett kamionok beszerzéséhez kapcsolódó keresetet, hiszen a felperes valóban nem igazolta a lízingszerződések valamennyi feltételét, mint ahogy azt sem, hogy e megállapodások alapján mikor, milyen összegben és ki teljesített kifizetéseket. Ehelyett az általa csatolt okiratok tanúsága szerint a kamionok – a futamidő lejráta előtt – nem is felperes, hanem a gazdasági társaság2 tulajdonába kerültek. A Tptv. 88/C. §-ában foglalt vélelemre hivatkozás akkor sem pótolná a hiányzó bizonyítékokat, ha e vélelmet a per során egyáltalán alkalmazni lehetne. Az ugyanis nem a kár bekövetkezését és mértékét vélelmezi, hanem csupán a jogsértő által alkalmazott ár megemelkedését, a felperes pedig egyik perbeli kamiont sem a jogsértőktől szerezte be, ezért – egyebek mellett – a túlárzás továbbhárítását is igazolnia kellett volna. Azt, hogy a jogsértésnek milyen hatása volt a releváns piacra, az egyezségi határozat nem bizonyította, hiszen az csupán cél szerinti jogsértést állapított meg. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a lízing- és bérleti szerződések megkötése önmagában még nem okozott kárt, a Gyulai Törvényszék ezzel ellentétes közbenső ítéletét pedig a Szegedi Ítéltábla időközben hatályon kívül helyezte. A lízing- és bérleti szerződések az egyezségi határozat hatálya nem terjedt ki, így a felperes nemcsak a kár bekövetkezését és az okozati összefüggést, hanem a jogellenes magatartást sem bizonyította. A felperes szakértő kirendelésére és bizonyítékfeltárára irányuló bizonyítási indítványai elkéstek, ezért azokat az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése és 141. §-ának (2) bekezdése alapján el kell utasítani. Nincs helye általános kártérítés alkalmazásának sem, mert a felperes nem bizonyította a kárának bekövetkezését, továbbá nem merítette ki az elsőfokú eljárás során rendelkezésére álló bizonyítási lehetőségeket. Mindezek miatt közbenső ítéletet nem lehet hozni, hiszen a kártérítés jogalapjának megállapításához szükséges tények nem állapíthatóak meg. Nincs szükség az elsőfokú eljárás megismétlésére sem, mert az elsőfokú ítélet nem megalapozatlan, és megfelelő indokolást tartalmaz. Az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést az eljárás felfüggesztésének mellőzésével, továbbá azzal sem, hogy a 2022. december 14-iki tárgyalás jegyzőkönyvét nem küldte meg a felperesnek. Amennyiben az ítéltábla mégis úgy ítélné meg, hogy a bizonyítási eljárást meg kell ismételni vagy ki kell egészíteni, az meghaladná a másodfokú eljárás kereteit. A felperes nem jogosult a vállalkozáscsoportjába tartozó másik vállalkozás helyett kártérítést követelni, mert a magyar jog nem ismeri a perbizományt, az EUB pedig az egyetlen gazdasági egység fogalmát csak a versenyjogi jogsértés felelőseinek meghatározása során alkalmazza, így az nem szolgálhat annak alátámasztására, hogy valamely adott személy jogosult-e a saját nevében érvényesíteni más személyek érdekében az ezen más személyek

által állítólagosan elszenvedett kárt. Erre tekintettel az e körben előterjesztett előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelem – mind formai, mind tartalmi szempontból – alaptalan. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a fellebbezésben hivatkozott uniós jogelveket és az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét sem.

[31] A VIII. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Érvéle szerint az elsőfokú bíróság az irányadó ítélkezési gyakorlattal összhangban, jogszerűen követelte meg annak igazolását, hogy a felperes – a keresetének megfelelően – megfizette azokat a lízingdíjakat, amelyek állítása szerint a jogsértés hiányában alacsonyabbak lettek volna. A Gyulai Törvényszék ezzel ellentétes közbenső ítéletét a Szegedi Ítéltábla időközben hatályon kívül helyezte. A felperes által e körben csatolt okiratok nem igazolják az általa teljesített kifizetések összegét és időpontját, ehelyett azt bizonyítják, hogy a kamionokat számos esetben nem is ő, hanem egy másik jogi személy vásárolta meg, így azok ellenértékét végső soron nem is a felperes egyenlítette ki. A bizonyítatlanság következményeit az e körben bizonyításra köteles felperesnek kellett viselnie, amelyre az elsőfokú bíróság előzetesen figyelmeztette is őt. Ennek megfelelően az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza, hogy a Járműlista 1-10. és 11-18. soraiban feltüntetett kamionok tekintetében miért alaptalan a kereset, ezeket a megállapításokat pedig nem cáfolja a fellebbezési érvéle. A felperes nem érvényesíthetett kártérítési igényt a gazdasági társaságl által teljesített kifizetések után, mert erre nem hivatkozott az elsőfokú eljárásban, továbbá nem alkalmas a károsult személyének meghatározására az EUB által alkalmazott egyetlen gazdasági egység elve sem. Mindezt az EUB kifejezetten ki is mondta a C-447/17. P. és C-479/17. P. szám alatt meghozott ítéletében, így e körben nem szükséges előzetes döntéshozatalt kezdeményezni. A felperes által előterjesztett szakértő kirendelése iránti indítvány és bizonyítékfeltárási kérelem elkésett, ezért azokat az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése és 141. §-ának (6) bekezdése alapján mellőzni kell. A felperes által megfizetett lízingdíjak összege egyébként sem szakkérdés, továbbá a felperes minden nehézség nélkül maga is kérhette volna az általa feltárni kért okiratok kiadását. Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést sem, amely okot adna az elsőfokú eljárás megismétlésére, hiszen megalapozott ítéletet hozott, amely megfelelő indokolást tartalmaz, továbbá nem kellett megküldenie a felperes részére a 2022. december 14-iki tárgyalási jegyzőkönyvet sem, így nem sértette meg a felperes hatékony jogorvoslathoz való jogát, mint ahogy az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdését és a fellebbezésben hivatkozott uniós jogelveket sem. Amennyiben az ítélőtábla nem lát lehetőséget az elsőfokú ítélet helybenhagyására, az elsődleges és másodlagos fellebbezési kérelmek akkor sem teljesíthetőek. A XVI. rendű alperes magatartásának jogellenessége ugyanis még mindig kérdéses, ezért az eljárást ez esetben fel kellene függeszteni az EUB előtt C-251/22.P. szám alatt indult jogorvoslati eljárás befejezéséig. Egyértelmű az is, hogy az egyezségi határozat nem terjed ki a lízingkonstrukcióban beszerezett kamionokra, így az I-XV. rendű alperesek jogellenes magatartását e határozat nem alapozza meg. Az okozati összefüggést és a kárt nem igazolja a Tpv. 88/C. §-ában foglalt vélelem, az ugyanis – az elsőfokú eljárás során kifejtett indokok miatt – nem alkalmazható, ha pedig mégis alkalmazható lenne, az csak a jogsértő árának megemelkedését vélelmezi, azokra a nettó beszerzési árakra tehát nem vonatkozik, amelyek jelen per tárgyát képezik. Ezért a felperesnek kifejezetten igazolnia kell az áremelkedés továbbhárítását, a kárának bekövetkezését, az okozati összefüggést, továbbá azt is, hogy a kárát nem hárította tovább. Mindez olyan szakkérdés, amely szakértői bizonyítás nélkül nem dönthető el, szakértői bizonyítás hiányában pedig nincs helye általános kártérítésnek sem.

[32] A IX-XII. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme szintén az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Érvelésük szerint a kár bekövetkezésének és mértékének igazolásához a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy az értékesítési láncban felette álló közvetlen vevő által fizetett ellenérték magasabb volt, mint amennyi a jogsértés hiányában lett volna, az ártöbbletet a közvetlen vevő továbbhárította rá, ő pedig azt nem hárította tovább a saját vevőire. E bizonyítási kötelezettség teljesítése során a felperes – a kereseti ellenkérelmekben kifejtett okok miatt – nem támaszkodhatott a Tptv. 88/C. §-ában írt vélelemre, amely egyébként sem kárvélelem volt, és nem a közvetett vevő felé alkalmazott árra, hanem a jogsértők által alkalmazott árra vonatkozott. Erre tekintettel a vélelem akkor sem mentesítette volna a felperes annak igazolása alól, hogy az ártöbbletet az értékesítési láncban áthárították rá, ha azt alkalmazni kellene. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes esetleges kára nem a lízingszerződések megkötésekor, hanem azok teljesítésekor következhetett be, az a fizetési kötelezettség ugyanis, amelyet a kötelezett nem teljesített, a káron szerzés tilalma miatt nem minősül kárnak. Az elsőfokú eljárás során a felperes – bírói felhívás ellenére – áttekinthetetlen és rendszertelen módon nyújtotta be a kár bekövetkezésének és mértékének igazolására szolgáló bizonyítékait, továbbá nem fejtette ki, hogy azokkal milyen tényeket kíván bizonyítani. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság – nem csekély erőfeszítéssel – értékelte ezeket a bizonyítékokat, amelynek eredményeként minden egyes perbeli kamion esetében helyes indokok alapján helytálló következtetésre jutott, ezeket a megállapításokat pedig a fellebbezésben előadott érvek sem cáfolják. A felperes nem érvényesítheti a vele azonos vállalatcsoportba tartozó másik vállalkozás kárát, az EUB által kidolgozott egyetlen gazdasági egység fogalma ugyanis nem alkalmazható a versenyjogi jogsértés állítólagos károsultjának meghatározására, ráadásul a felperes még csak azt sem igazolta, hogy a gazdasági társaságl vele azonos vállalatcsoportba tartozik. Nincs lehetőség általános kártérítés alkalmazására sem, mert az eljárás el sem jutott a kár mértékének bizonyításáig, hanem a kár előfeltételének bizonyítatlansága miatt akadt meg. Mindezt az idézte elő, hogy a felperes nem terjesztett elő bizonyítékokat annak igazolására, hogy a tehergépjárművek beszerzésének ellenértékeként az általa állított összeget megfizette, így e körben nem végzett el minden célszerű és eredményre vezető bizonyítást. Tévesen számította ki a vélelmezett árnövekmény mértékét is, amely a megnövelt árak nem a 10%-a, hanem a 9,091%-a. A fellebbezési érveléssel szemben az elsőfokú bíróság nem állapította meg a jogsértés és a kár közötti okozati összefüggés fennállását, hanem azt rögzítette, hogy mindezt nem tudta megvizsgálni. Az EUB Kone-ítélete a versenyjogi jogsértés árernyőhatásával foglalkozott, így az jelen perben nem alkalmazható. Mivel sem az okozati összefüggés, sem pedig a kár bekövetkezése nem bizonyított, közbenső ítélet sem hozható. Nincs szükség az elsőfokú eljárás megismétlésére sem, mert az elsőfokú ítélet nem megalapozatlan, világos és egyértelmű indokolást tartalmaz, továbbá az elsőfokú bíróság nem sértette meg a felperes hatékony jogorvoslathoz fűződő jogát sem. A fellebbezésben előadott új bizonyítási indítványok: a szakértő kirendelése és a bizonyítékok feltárása iránti kérelmek elkéstek, azok tehát nem megengedhetőek, továbbá annak megállapítása, hogy a felperes fizetett-e, és ha igen, mennyi lízingdíjat fizetett, nem is szakkérdés.

[33] A XVI. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem követett el az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértést azzal, hogy mellőzte az eljárás felfüggesztését az EUB előtt C-251/22.P. szám alatt indult jogorvoslati eljárás befejezéséig, hiszen a keresetet e jogorvoslati eljárás eredményétől függetlenül el kellett utasítani. A felfüggesztés mellőzésének indoka az elsőfokú ítéletből egyértelműen kiderül, ezért az elsőfokú bíróság eleget tett az indokolási kötelezettségének is. A felperes kártérítési igényének jogalapja nem áll fenn, mert a kár bekövetkezését nem igazolta. Erre nem alkalmas

a Tptv. 88/C. §-ában foglalt vélelem, amely nem alkalmazható, továbbá az nem a kár bekövetkezését, hanem csupán az áreltérítést vélelmezi, azzal szemben ellenbizonyításnak van helye, ráadásul irreleváns is, mert a felperes nem igazolta, hogy a vélelmet milyen összegre kellene alkalmazni. Az elsőfokú bíróság helyesen osztotta ki a bizonyítási terhet, amelyet a felperes a fellebbezésében nem is vitatott, továbbá megfelelő bizonyítási mércét alkalmazott, a Kúria precedensképes határozatai szerint ugyanis egyes okirati bizonyítékok hiánya nem ok a bizonyítási mérce leszállítására. A Gyulai Törvényszék ezzel ellentétes közbenső ítéletét a Szegedi Ítéltábla időközben hatályon kívül helyezte, ráadásul ez a közbenső ítélet eltérő tényálláson is alapult. Egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával is, hogy önmagában a lízingszerződések megkötése miatt a felperest még nem érte kár, az ugyanis megfelel az irányadó hazai bírósági gyakorlatnak és az EUB döntéseinek is. A felperes által csatolt okiratok – az alperesek által előadott indokok miatt – egyetlen kamion esetében sem igazolják, hogy a felperes mennyi lízingdíjat fizetett. A fellebbezésben előterjesztett bizonyítási és bizonyítékfeltárási indítványok egyrészt elkéstek, másrészt alaptalanok is. Nem alkalmazható általános kártérítés sem, mert erre – mind a hazai bírósági gyakorlat, mind pedig az irányelv 17. cikke és az EUB döntései alapján – csak akkor lenne lehetőség, ha a felperes igazolta volna a kárának bekövetkezését. A felperes nem követelhet kártérítést a gazdasági társaság1 által megszerzett kamionok után, mert ez egy meg nem engedett keresetváltoztatás, ennek hiányában meg nem engedett új tényállítás, amely érdemben sem alapos, hiszen a magyar perjog nem ismeri el a perbizományt. Az elsőfokú bíróság a döntését kellő mélységben megindokolta, a bizonyítékokat helyesen mérlegelte, továbbá nem sértette meg az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét és a felperes hatékony jogorvoslathoz fűződő jogát.

[34] Az ítéltábla nem érintette az elsőfokú ítélet azon rendelkezéseit, amelyekkel az elsőfokú bíróság elutasította a XIII., a XIV. és a XV. rendű alperesekkel szemben előterjesztett keresetet, valamint kötelezte a felperest, hogy ezen alperesek részére fizessen elsőfokú perköltséget. A felperes ugyanis a fellebbezésének 11. pontjában úgy nyilatkozott, hogy a fellebbezés nem vonatkozik ezekre a rendelkezésekre. Nem érintette az ítéltábla az elsőfokú ítélet azon részét sem, amellyel az elsőfokú bíróság elutasította a Járműlista 22-44. soraiban feltüntetett DAF típusú kamionok kapcsán előterjesztett keresetet. A felperes ugyanis a fellebbezését a Pf. 12. sorszámú beadványában leszállította oly módon, hogy immáron csupán azokat az elsőfokú rendelkezéseket sérelmezte, amelyekkel az elsőfokú bíróság elutasította az I-XII. rendű, és a XVI. rendű alperesekkel szemben a Járműlista 1-21. soraiban feltüntetett kamionok után 155 066,3 EUR kártérítés és járulékainak megfizetése iránt előterjesztett keresetet. Ezért az ítéltábla – a fellebbezési kérelem és az ellenkérelmek korlátai között [1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése] – kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének ezen részét vizsgálta felül. Ennek eredményeként a fellebbezést alaptalannak találta.

[35] A másodfokú eljárás során már nem képezte vita tárgyát az, hogy az alperesek joghatósági és elévülési kifogásai nem foghatnak helyt, mint ahogy az sem, hogy a jogvitát a magyar jog alapján kell elbírálni. A felperes ugyanis a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének erre vonatkozó megállapításait nem sérelmezte, a fellebbezéssel érintett alperesek pedig szintén nem nyújtottak be fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) az elsőfokú ítélet indokolásának ezen részeivel szemben. Mindezek miatt az I-XII. és a XVI. rendű alperesek – fellebbezés (csatlakozó fellebbezés) nélkül – nem kérhették az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását, ezért a fellebbezési ellenkérelmekben foglalt indítványok ellenére az ítéltábla nem vizsgálhatta, hogy az elsőfokú bíróság az alkalmazandó joggal kapcsolatos

álláspontjának kialakítása során helyesen találta-e alkalmazhatónak a Tpv. 88/C. §-ában foglalt vélelmet vagy nem. Az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében írt korlátok között kizárólag abban foglalhatott állást, hogy az elsőfokú helyesen állapította-e meg, hogy a felperes nem igazolta a károsulti minőségét, és erre hivatkozással jogszerűen utasította-e el a keresetet.

[36] E kérdés eldöntése során az ítéltábla abból indult ki, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során még azt állította: azért szenvedett kárt, mert az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt 10%-kal magasabbak lettek az általa 2007. január 19. és 2009. december 29. között beszerzett kamionok nettó beszerzési árai. Utalt rá, hogy noha a kamionokat lízingszerződések alapján szerezte be, ez a károsulti minőségét azért nem érinti, mert egyrészt a kára már a lízingszerződések megkötésekor bekövetkezett, másrészt pedig a nettó beszerzési árakat a lízingdíjak részeként megfizette a lízingbeadók részére. Ennek megfelelően a kárának összegét nem az általa kiegyenlített lízingdíj teljes összegének 10%-ában, hanem csupán a lízingdíjjal közvetlenül reá áthárított nettó beszerzési árak 10%-ában határozta meg.

[37] Mindebből két következtetés adódik. Egyrészt az, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során csak azon nettó beszerzési árak után követelt kártérítést, amelyeket a lízingbeadók közvetlenül reá hárítottak át. Olyan tényállítása nem volt, hogy az általa megtéríteni kért kár részben abból adódik, hogy a nettó beszerzési árak egy részét esetenként nem ő, hanem az egyik testvérvállalata: a gazdasági társaság1 fizette meg. Ennek megfelelően nem volt olyan kereseti kérelme sem, amely nem a saját kárának, hanem a gazdasági társaság1 kárának megtérítésére irányult. Ezt az új tényállítását és az erre alapított új kereseti kérelmét a felperes csak a fellebbezésében terjesztette elő, amely azonban az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése és 247. §-ának (1) bekezdése alapján nem volt megengedhető. A felperes ugyanis részben új ténybeli alapokra kívánta helyezni a keresetét azzal az új tényállításával, hogy a kára nemcsak az általa megfizetett lízingdíjakban reá áthárított nettó beszerzési árakból ered, hanem a gazdasági társaság1 által megfizetett lízingdíjakban a gazdasági társaság1-re áthárított nettó beszerzési árakból is, amelyhez az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján nem volt joga, hiszen ezt a tényállítását már az elsőfokú eljárásban is előadhatta volna. Ezen új tényállításra hivatkozással pedig nem érvelhetett úgy, hogy immáron nemcsak a saját kárának megtérítését követeli, hanem a gazdasági társaság1 kárának megtérítését is, ez ugyanis az 1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdésében foglalt keresetváltoztatási tilalomba ütközött. Erre tekintettel az ítéltábla a felperes ezen új tényállítását és az erre alapított keresetváltoztatását figyelmen kívül hagyta. Ennek az lett a következménye, hogy a per tárgyalását nem kellett felfüggeszteni a Kúria Gfv.VI.30.279/2021/13. számú végzésével kezdeményezett C-425/22. számú előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig terjedő időre. Noha a Kúria – e végzés indokolásának [24] pontja szerint – egyebek mellett azon kérdés megválaszolását kérte az EUB-tól, hogy egy vállalatcsoport egyik tagja: az anyavállalat jogosult-e a saját nevében érvényesíteni a vállalatcsoport másik tagjainál: a leányvállalatainál felmerült kárt, mindez jelen perben nem minősült előkérdésnek, a felperes erre vonatkozó új tényállítása és az erre alapított keresetváltoztatása ugyanis nem volt alkalmas az érdemi elbírálásra. Ugyanezen indokok miatt nem volt szükség ebben a körben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére sem, ezért az ítéltábla a felperes erre irányuló kérelmét elutasította.

[38] Másrészt a felperes elsőfokú eljárásban előadott tényállításaiból és az ott előterjesztett keresetéből az is következett, hogy nem a közvetlenül reá áthárított lízingdíj

teljes összege után követelt kártérítést, hanem csak a közvetlenül reá áthárított nettó beszerzési árak után. Ennek azért van kiemelt jelentősége, mert a lízingdíj nemcsak a lízingbeadó által a szállító részére kifizetett nettó beszerzési ár áthárítására szolgál, hanem tartalmazza a nettó beszerzési ár megfinanszírozásának ellenértékét (kamatát), továbbá a lízingtárgy használatának ellentételezését (bérleti díját) is. A felperes az elsőfokú eljárás során nem követelt kártérítést a lízingdíj ez utóbbi elemeinek megfizetésével kapcsolatos esetleges többletköltségei miatt, hanem kizárólag a lízingdíj egyetlen eleme: a nettó beszerzési ár jogellenesen megemelt részének megtérítését kérte. A fellebbezésében azonban a keresetét e körben is meg kívánta változtatni, mert immáron úgy érvelt, hogy a kartellfelár a lízingdíj valamennyi elemében jelen van, ezért a lízingdíj részbeni megfizetése esetén alappal lehet követelni a megfizetett lízingdíjrészszel arányos kartellfelárat. Mindez az 1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése alapján szintén meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősült. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett kereset alapján ugyanis a lízingdíj részbeni megfizetése esetén nem lehetett a felperest automatikusan károsultnak tekinteni a megfizetett lízingdíjrészszel arányos mértékben, hiszen e kereset szerint a kartellfelár csak a nettó beszerzési árhoz kapcsolódott. Ezért tovább kellett vizsgálni, hogy a lízingbeadó a megfizetett lízingdíjrészben milyen mértékben hárította át a felperesre a nettó beszerzési árat, azaz e díjak mekkora tőketartozást fedeztek, az esetleges kartellfelárat ugyanis kizárólag a nettó beszerzési ár megtérítésére szolgáló tőketartozás tartalmazhatta, az egyéb jogcímen felszámított tartozások (kamat, költségek) nem. A lízingdíjak részbeni megfizetése esetén tehát igazolni kellett, hogy a megfizetett lízingdíjakból mennyi esett a tőketartozásra, ez pedig attól függött, hogy az érintett lízingszerződések esetén a lízingbeadó milyen törlesztési módszert (pl.: annuitásos, lineáris vagy esetlegesen egyéb elszámolási módot) alkalmazott. A keresetváltoztatás azonban mindezt feleslegessé tette volna, hiszen ha a kartellfelár nemcsak a nettó beszerzési árban, hanem a megfizetett lízingdíj valamennyi elemében jelen volt, akkor a lízingdíj részbeni megfizetése esetén – további bizonyítás nélkül – valóban el lehetett volna fogadni azt, hogy a kiegyenlített lízingdíjrész arányos mértékű kartellfelárat tartalmazott. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a felperes e keresetváltoztatást csak a fellebbezésében terjesztette elő, az elkésett, így azt az ítéltáblának az 1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése alapján szintén figyelmen kívül kellett hagynia.

[39] Erre tekintettel az ítéltábla a másodfokú eljárás során kizárólag abban foglalthatott állást, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett keresete szerint igazolta-e a károsulti minőségét vagy nem. E körben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és abból helytállóan következtetett arra, hogy a felperes keresete nem foghat helyt, mert nem bizonyította, hogy megfizette-e, és ha igen, milyen mértékben törlesztette a lízingbeadók részére a kamionok nettó beszerzési árát. Az ítéltábla egyetért az elsőfokú ítéletben foglalt indokolással is, amelyet nem kíván megismételni, a fellebbezés tükrében ugyanakkor az alábbiakat emeli ki.

[40] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, amelynek keretében nemcsak a velük szemben támasztott követelés jogalapját ésösszepszerűségét tették vitássá, hanem nem ismerték el a felperes keresete alapját képező egyetlen tényállításának valódiságát sem. Ezért bizonyítás nélkül nem lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperest érte-e, vagy legalábbis potenciálisan érhet-e kár az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben.

[41] Annak tisztázása során, hogy a felperes potenciálisan károsultnak tekinthető-e, először is össze kellett vetni a valós piaci helyzetben kialakult nettó beszerzési árakat azokkal

a nettó beszerzési árakkal, amelyek az alperesek versenyjogsértő magatartásának hiányában alakultak volna ki, hiszen a felperes az ezek közötti különbözetből: az ún. kartellfelárból eredő többletköltségének megtérítését kérte. Ezt az összevetést azonban – értelemszerűen – csak akkor lehetett elvégezni, ha a felperes igazolja, hogy a valós piaci helyzetben mennyi volt a keresetével érintett kamionok nettó beszerzési ára, mert ez az ár képezte az összevetés egyik oldalát.

[42] Annak bizonyításához ugyanakkor, hogy a felperest potenciálisan érhet-e kár az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben, nem volt elegendő csupán annak igazolása, hogy mennyi volt a keresettel érintett kamionok nettó beszerzési ára, hanem szükséges volt annak bizonyítása is, hogy a felperes ezt a nettó beszerzési árat ténylegesen meg is fizette. Mindez egyáltalán nem volt magától értetődő, a felperes ugyanis a keresettel érintett kamionokat kivétel nélkül lízing keretében szerezte be, ami azt jelenti, hogy a kamionok nettó beszerzési árát nem ő, hanem a lízingbeadók fizették meg a szállítók részére. Amennyiben tehát a valós piaci helyzetben alkalmazott nettó beszerzési árak – a kereseti tényállításoknak megfelelően – az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt valóban magasabb összegűek lettek, mint amilyenek e versenyjogsértés nélkül lettek volna, az ebből eredő kár először nem a felperesnél, hanem a lízingbeadóknál keletkezett, hiszen a valós nettó beszerzési árakat ők fizették ki a szállítóknak.

[43] Nem lehet vita tárgya ugyanakkor az sem, hogy a lízingbeadók az általuk megfizetett nettó beszerzési árakat a lízingszerződések alapján áthárították a felperesre. A lízing lényege ugyanis épp az, hogy a lízingbeadó kifizeti a lízingbevevő helyett a lízingtárgy vételárát a szállító részére, majd a lízingtárgyat a lízingbevevő használatába adja, a vételár kifizetéséért és a lízingtárgy használatba adásáért pedig ellenértéket számít fel, amely nyilvánvalóan tartalmazza a nála felmerült költségek, így – egyebek mellett – az általa kifizetett vételár ellentételezését is. A felperes azonban önmagában attól még nem szenvedett kárt, hogy olyan lízingszerződéseket kötött a lízingbeadókkal, amelyekben a fizetési kötelezettségeinek részeként esetlegesen kartellfelárat is tartalmazó nettó beszerzési árak megfizetésére kötelezte magát. Ahogy arra a Kúria már számos határozatában (pl.: EBH2006.1425., Kúria Pfv.V.22.189/2017/5.), így legutóbb a Gfv.VI.30.304/2021/6. számú részítéletének [46] pontjában rámutatott: „...a tartozás önmagában – teljesítés hiányában – nem tekinthető kárnak, nem felel meg az 1959. évi Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerinti kárfogalomnak. (...) Amennyiben egy nem vitatott vagy nem vitatható tartozás tényét önmagában tényleges kárként fogadnánk el, ami kártérítési igényt alapoz meg, ez arra vezetne, hogy a „károkozó” kötelezhető lenne annak a „károsult” részére történő megfizetésére abban az esetben is, ha a „károsult” a tartozását a harmadik személy felé soha nem teljesíti, azt továbbra is a könyveiben tartaná nyilván passzívumként.”

[44] Ez a jogértelmezés jelen perben is irányadó volt, ezért a felperes csak akkor követelhetett kártérítést a lízingszerződések alapján reá áthárított valós nettó beszerzési árakban foglalt esetleges kartellfelár után, ha igazolja, hogy a lízingszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeinek eleget tett. Amennyiben ugyanis a felperes a lízingbeadó felé fennálló valamennyi fizetési kötelezettségét teljes mértékben teljesítette, akkor ennek során nyilvánvalóan kifizette a lízingbeadó által reá áthárított nettó beszerzési árat is, így jogosulttá vált arra, hogy a nettó beszerzési ár részét képező esetleges kartellfelárat a saját káraként számolhassa el, és annak megtérítését kérhesse azon személyektől, akik álláspontja szerint a kárért felelősséggel tartoznak. Ehhez nem volt szükség a felperes által megfizetett lízingdíj és maradványérték összegének tételes bizonyítására, csupán a lízingbeadó által

áthárított nettó beszerzési ár mértékét és azt kellett igazolni, hogy a lízingdíjat és a maradványértéket a felperes maradéktalanul megfizette a lízingbeadónak.

[45] Ettől eltérő megítélés alá esik az az esetkör, ha a felperes a lízingszerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségeket csupán részben teljesítette. Ennek oka lehetett például a lízingszerződések futamidő előtti megszűnése, vagy az, ha a fizetési kötelezettségek részét képező maradványértéket nem a felperes, hanem egy másik személy fizette ki a lízingbeadónak. Ezekben az esetekben a lízingbeadók által áthárított nettó beszerzési ár mértéke mellett a felperesnek már óhatatlanul igazolnia kellett, hogy a lízingszerződések alapján pontosan milyen összeget fizetett ki ő, és ezzel szemben mennyit tett ki a fizetési kötelezettségek azon része, amelynek vagy senki sem tett eleget (pl.: a lízingszerződések futamidő előtti megszűnése esetén), vagy más személy teljesített (pl.: a maradványérték más személy által történt kiegyenlítése esetén), továbbá bizonyítania kellett, hogy a lízingdíj általa megfizetett részével milyen mértékű nettó beszerzési árat térített meg a lízingbeadók részére. Ehhez nem volt mellőzhető annak igazolása, hogy a felperes által megfizetett lízingdíjak mekkora kamat- és mekkora tőketartozást fedeztek, a nettó beszerzési árat ugyanis a felperes csak olyan arányban fizette meg a lízingbeadók részére, amilyen arányban az általa törlesztett lízingdíjrész a tőketartozás fedezetéül szolgált, így a nettó beszerzési ár részét képező esetleges kartellfelár megtérítését is csak ebben az arányban kérhette.

[46] Mindezek bizonyítása a felperes kötelezettsége volt, aki ennek csak oly módon tehetett eleget, ha a keresettel érintett valamennyi kamion esetében kiegészíti a tényállításait, és teljes képet ad arról, valamint igazolja is, hogy pontosan mi történt kamionokkal. Ennek érdekében le kellett vezetnie és bizonyítania is kellett, hogy mikor és milyen feltételek mellett, milyen nettó beszerzési áron kötött lízingszerződéseket a kamionokra, mikor és milyen összegben tett eleget e szerződésekből eredő fizetési kötelezettségeinek, továbbá amennyiben ő fizette ki a maradványértéket is, akkor mikor szerzett tulajdonjogot, amennyiben pedig a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeket részben nem ő teljesítette, akkor az általa teljesített rész milyen összegű volt, és mekkora tőketörlesztést tartalmazott [1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdése].

[47] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 2019. március 26-án kelt G.40.146/2018/21. számú végzésével helyesen hívta fel a felperest arra, hogy nyújtsa be a keresetlevélhez csatolt lízingszerződések teljesítése során megfizetett lízingdíjakat igazoló számlákat és az azok pénzügyi teljesítésére vonatkozó okiratokat szerződésenként kimutatva, rendezett formában, továbbá csatolja a lízingszerződések mellékleteit, a kamionok tulajdonjogának megszerzését igazoló okiratokat szerződésenként kimutatva, ha pedig a tulajdonjoga már nem áll, akkor az annak megszűnését alátámasztó okiratokat is. Ezt követően: a 2019. május 6-án kelt G.40.146/2018/25. számú végzésében póthatáridőt adott a felperes részére e kötelezettségének teljesítésére, és figyelmeztette arra, hogy amennyiben e felhívásnak e póthatáridőben sem tesz eleget, e mulasztását az 1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdése és 235. §-ának (1) bekezdése alapján a per későbbi szakaszában már nem pótolhatja.

[48] E felhívás megfelelt az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése által megkövetelt tájékoztatásnak, mert magában foglalta, hogy a felperesnek pontosan milyen tényeket kell bizonyítania, mint ahogy azt is, hogy mi a bizonyítatlanság következménye. E felhívásnak ugyanis a felperes csak úgy tehetett volna eleget, ha a fent írt módon teljes képet ad arról, és

igazolja is, hogy mi történt a keresettel érintett kamionokkal: mikor és milyen feltételek mellett, milyen nettó beszerzési áron kötött lízingszerződéseket a kamionokra, mikor és milyen összegben tett eleget a szerződésekből eredő fizetési kötelezettségeinek, mikor szerzett tulajdonjogot a kamionokon, és azok mikor kerültek ki a vagyonából. E kötelezettségének azonban a felperes nem tett eleget, mert e felhívásra csupán egy alkalommal: a G.40.146/2018/24. számú beadványának mellékleteként csatolt okiratokat, azt azonban nem fejtette ki, hogy ezen okiratok pontosan miként támasztják alá a kereseti tényállításait, vagyis – egyebek mellett – a nettó beszerzési árak általa állított összegét, és azt, hogy azokat pontosan miként is fizette meg a lízingbeadók részére. Ezt a hiányosságot azt követően sem pótolta, hogy az alperesek szinte kivétel nélkül valamennyi perbeli nyilatkozatukban rámutattak: a csatolt okiratok nem igazolják a felperes állításait. Sőt: e körben nem pontosította a tényállításait, és nem terjesztett elő további bizonyítékokat azután sem, hogy az elsőfokú bíróság a 2019. június 12-én megtartott tárgyaláson kifejezetten megkérdezte tőle: álláspontja szerint az általa csatolt okiratok mégis hogyan igazolják, hogy az egyes lízingszerződések alapján milyen összegű lízingdíjakat fizetett ki (G.40.146/2018/28. számú jegyzőkönyv 5. oldalának 3. bekezdése). Ezt meghaladó tájékoztatásra és figyelemfelhívásra az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján nem volt köteles, ezért e jogszabályi rendelkezést nem sértette meg.

[49] Minden alapot nélkülözött a felperes azon fellebbezési érvelése is, amely szerint joggal feltételezhette, hogy az általa G.40.146/2018/24. szám alatt becsatolt okiratokkal eleget tett az elsőfokú bíróság G.40.146/2018/21. számú végzésének. Először is: az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak nem volt olyan kötelezettsége, hogy tájékoztassa a feleket arról, hogy az általuk benyújtott bizonyítékokat elégségesnek tartja-e a bizonyítási kötelezettségük teljesítéséhez vagy nem. Csupán arra volt köteles, hogy a bizonyítási kötelezettségről, a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről tájékoztatást adjon, amelynek eleget is tett. Az már a bizonyításra köteles fél: jelen esetben a felperes saját döntése és felelőssége, hogy e tájékoztatásra milyen bizonyítást ajánl fel. Amennyiben tehát az általa benyújtott bizonyítékok utóbb elégtelennek bizonyulnak, ennek következményeit kizárólag neki kell viselnie, így nem hivatkozhat arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdését. Másodszor: az alperesek nyilatkozatai, az elsőfokú bíróság G.40.146/2018/25. számú végzése, valamint a 2019. június 12-én megtartott tárgyaláson feltett bírói kérdés alapján a felperes számára is teljesen nyilvánvalónak kellett lennie annak, hogy a G.40.146/2018/21. számú végzésben foglalt felhívás teljesítéséhez tovább kell pontosítani a tényállításait, és további bizonyítékokat kell benyújtania. Mindezt azonban a felperes nem tette meg, hiszen e bírói kérdésre nem tudott nyilatkozatot tenni (G.40.146/2018/28. számú jegyzőkönyv 5. oldalának 3. bekezdése), a tényállításait és bizonyítékait pedig utóbb sem egészítette ki, így nem jelölte meg és nem igazolta, hogy mégis pontosan mikor, hogyan és milyen összegben teljesítette a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeit.

[50] Kétségtelen tény, hogy e körben a felperesnek valóban lehettek tényállítási és bizonyítási nehézségei is, hiszen olyan lízingszerződések tartalmát és teljesítését kellett volna bemutatnia és igazolnia, amelyeket a perindítást megelőzően 7-13 évvel, az elsőfokú bíróság fenti felhívását megelőzően pedig 9-15 évvel kötött meg. E nehézségekre azonban a felperes az elsőfokú eljárás során csupán egyszer: a G.40.146/2018/24. számú beadványában utalt, de ekkor is csak azt írta le, hogy az elsőfokú bíróság felhívásának teljesítése céljából másfél évtizedre visszamenőleg kell okiratokat keresnie. Azt azonban sem ekkor, sem pedig az elsőfokú eljárás későbbi szakaszában nem állította, hogy a bizonyítási kötelezettségének

teljesítéséhez szükséges okiratok már nincsenek a birtokában, mint ahogy nem hivatkozott arra sem, hogy ezeket az okiratokat más forrásból, így a lízingcégektől vagy a számlavezető pénzügyintézetétől nem tudja beszerezni. Ennek megfelelően a felperes az elsőfokú eljárás során egyetlen egyszer sem élt azokkal a jogi eszközökkel, amelyeket az Irányelv alapján a Tptv. és az 1952. évi Pp. biztosít a felperesek számára a kartellkártérítési perekben fennálló információs aszimmetria és bizonyítási nehézségek kiküszöbölése érdekében. Mindez azt jelenti, hogy az elsőfokú eljárás során a felperes ebben a körben egyetlen egyszer sem kért bizonyítékfeltárást a Tptv. 88/J. §-a alapján, továbbá egyetlen egyszer sem tett indítványt arra sem, hogy e bizonyítékfeltárási eredményének tükrében a bíróság rendeljen ki szakértőt az általa megfizetett lízingdíjak összegének és az abban reá áthárított nettó beszerzési ár mértékének becslése céljából. Márpedig ezeket a jogi eszközöket az elsőfokú bíróság hivatalból nem alkalmazhatta, erre ugyanis csak akkor lett volna lehetősége, ha ezek alkalmazását a felperes kéri, aki azonban mindezt az elsőfokú eljárás során elmulasztotta megtenni, hiszen szakértő kirendelését nem ezen körülmények vizsgálata céljából indítványozta, hanem arra az esetre, ha az elsőfokú bíróság nem tartaná alkalmazhatónak a Tptv. 88/C. §-ában foglalt vélelmet.

[51] A felperes először csak a fellebbezésében adta elő, hogy álláspontja szerint a keresetleveléhez, valamint a G.40.146/2018/24. számú beadványához csatolt okiratok pontosan milyen tényeket is bizonyítanak, továbbá itt hivatkozott elsőként arra is, hogy az elsőfokú bíróság által évekkorábban kért okiratok már nincsenek a birtokában, és azokat más forrásból sem tudta beszerezni. Erre tekintettel először szintén csak a fellebbezésében kért bizonyítékfeltárást a lízingdíjak megfizetésének és összegének igazolása céljából, továbbá csupán itt tett elsőként indítványt arra is, hogy a bíróság rendeljen ki szakértőt az általa megfizetett lízingdíjak összegének meghatározására. Ezek a kérelmek és indítványok azonban az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján elkéstek, hiszen azokat a felperes már a közel öt éven át tartó elsőfokú eljárás során is előterjeszthette volna, így mindezeket az ítéltáblának figyelmen kívül kellett hagynia.

[52] A felperes azon fellebbezési érvelésére, amelyben az Irányelv 17. cikkének (1) bekezdése alapján a terhére rótt bizonyítási kötelezettség túlzott mértékét sérelmezte, az a válasz, hogy épp a felperes volt az, aki elmulasztotta jelezni az elsőfokú bíróság felé a megoldhatatlan bizonyítási nehézségeit, továbbá ő volt az is, aki a közel öt éven át tartó elsőfokú eljárás során ebben a körben egyetlen egyszer sem élt azokkal a jogi eszközökkel, amelyeket az Irányelv alapján a Tptv. és az 1952. évi Pp. biztosít a felperesek számára a kartellkártérítési perekben fennálló információs aszimmetria és bizonyítási nehézségek kiküszöbölése érdekében. Ezeket a jogi eszközöket tehát az elsőfokú bíróság nem a saját hibája, hanem épp ellenkezőleg: a felperes mulasztása miatt nem alkalmazhatta, ezért az Irányelv 17. cikkének (1) bekezdését nem sérthette meg.

[53] A fellebbezési érveléssel szemben az ítéltábla nem állapíthatta meg a felperes által megfizetett lízingdíjak összegét és ezen belül a reá áthárított nettó beszerzési ár mértékét az 1959. évi Ptk. 359. §-a alapján, azaz általános kártérítésként sem. Ez a jogintézmény ugyanis az Irányelv 17. cikke (1) bekezdésének második mondatával összhangban akkor alkalmazható, ha a kár bekövetkezése bizonyított, annak mértéke azonban a lefolytatott bizonyítás eredményeként nem számítható ki. Jelen esetben azonban a felperes által megfizetett lízingdíjak összegét és ezen belül a reá áthárított nettó beszerzési ár mértékét nem a kár összegének megállapítása érdekében, hanem annak tisztázása céljából kellett feltárni, hogy a felperes egyáltalán potenciális károsultnak minősül-e vagy nem. Erre a célra azonban

az általános kártérítés nem alkalmazható, különösen nem úgy, hogy a felperes ebben a körben meg sem kísérelte kihasználni a rendelkezésére álló jogi eszközöket, hiszen az elsőfokú eljárás során nem kért bizonyítékfeltárást, és nem indítványozta szakértő kirendelését sem.

[54] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bírósághoz hasonlóan az ítéltábla is csak a felperes keresetleveléhez, valamint a G.40.146/2018/24. számú beadványához csatolt okirati bizonyítékokat vehette figyelembe annak eldöntése során, hogy a felperes eleget tett-e a lízingszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeinek, és ha igen, ennek folytán milyen mértékű nettó beszerzési árat fizetett meg a lízingbeadók részére. E bizonyítékok értékelése során pedig figyelmen kívül kellett hagynia a felperes meg nem engedett új tényállításait, új bizonyítási indítványait és keresetváltoztatásait. Ennek eredményeként az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság megállapításai a Járműlistában felsorolt egyes kamionok tekintetében is helyesek, amelyeket nem kíván megismételni, de a fellebbezés tükrében mégis szükségesnek tartja kiemelni az alábbiakat.

[55] A Járműlista 1-10. sorában feltüntetett kamionok esetében az első probléma – az elsőfokú ítélet [53] pontjával egyezően – az volt, hogy a felperes nem csatolta be teljes terjedelemben a kamionokra vonatkozó tartós bérleti szerződést, így nem igazolta, hogy e megállapodást egyáltalán aláírták-e a szerződő felek, vagyis az létrejött-e, és ha igen, mikor és milyen feltételekkel. A becsatolt bérleti szerződés részletből csupán annyi derült ki, hogy a bérleti díj összege az irányadó devizaárfolyam és referenciakamat változásától függött, ezért a felperes által ténylegesen megfizetett bérleti díjak összegének igazolására a becsatolt szerződés önmagában akkor sem lett volna alkalmas, ha azt a felperes teljes terjedelemben benyújtotta, így annak létrejöttét igazolta volna. A kamionokkal kapcsolatban egyetlen aláírt okirat állt az elsőfokú bíróság rendelkezésére: a G.40.146/2018/24. számú beadványhoz csatolt adásvételi szerződés, amely a felperes által állított lízingbeadó és a gazdasági társaság1 között jött létre, így abban nem a felperes, hanem a gazdasági társaság1 vállalt vételárat fizetni a kamionok ellenértékeként. E vételárban áthárított nettó beszerzési árért pedig a felperes a másodfokú eljárás során előterjesztett meg nem engedett keresetváltoztatása alapján akkor sem követelhetett volna kártérítést, ha a vételár megfizetését egyébként igazolta volna.

[56] A Járműlista 11-12. sorában feltüntetett kamionok esetében a felperes ugyan teljes terjedelemben becsatolta a lízingszerződést, azonban az e két kamion mellett egy harmadikra is vonatkozott, amely nem képezte a per tárgyát. Mindez azért okozott problémát, mert a megállapodás a nettó beszerzési árat és a lízingdíjat a három kamionra összesítve tartalmazta, arra vonatkozóan pedig a felperes az elsőfokú eljárás során nem tett nyilatkozatot, így nem is igazolta, hogy az összesített beszerzési árból és lízingdíj fizetési kötelezettségéből mennyi jut a két perbeli kamionra, és mennyi a keresettel nem érintett gépjárműre. Bár e körben a felperes a fellebbezésében már igyekezett kiegészíteni a tényállításait, ezzel egyrészt elkésett, mert az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján erre nem volt lehetősége, másrészt pedig semmivel sem igazolta, hogy az összesített nettó beszerzési árból és lízingdíjból a két perbeli kamionra valóban kétharmad, a harmadik gépjárműre pedig egyharmad rész jutott. Azt pedig végképp nem igazolta, hogy a futamidő előtt megszűnt lízingszerződés alapján általa vállalt változó mértékű lízingdíj fizetési kötelezettségének pontosan milyen összegben tett eleget, abból mennyit lehet elszámolni a perrel érintett két kamionra, és mennyit a harmadik gépjárműre, a kereset tárgyát képező kamionok után megfizetett lízingdíjrészből pedig mennyi esett a tőke- és mennyi a kamattartozásra. Ennek igazolása azért lett volna szükséges, mert a kamionokat a lízingbeadó

G.40.146/2018/24. számú beadványhoz csatolt nyilatkozatai és a 12. kamionra vonatkozó adásvételi szerződés tanúsága szerint a gazdasági társaságl vásárolta meg, így a vételár megfizetésére nem a felperes, hanem a gazdasági társaságl vállalt kötelezettséget. A vételárban áthárított nettó beszerzési árért pedig a felperes a másodfokú eljárás során előterjesztett meg nem engedett keresetváltoztatása alapján akkor sem követelhetett volna kártérítést, ha a vételár megfizetését egyébként igazolta volna.

[57] A Járműlista 13-18. soraiban feltüntetett kamionok esetében a felperes szintén nem igazolta, hogy a futamidő előtt megszűnt lízingszerződések alapján általa vállalt változó mértékű lízingdíj fizetési kötelezettségének pontosan milyen összegben tett eleget, és abból mennyi esett a tőke- és mennyi a kamattartozásra. Ennek igazolása azért lett volna szükséges, mert a kamionokat a lízingbeadó G.40.146/2018/24. számú beadványhoz csatolt nyilatkozatai és a 18. kamionra vonatkozó adásvételi szerződés tanúsága szerint a gazdasági társaságl vásárolta meg, így a vételár megfizetésére nem a felperes, hanem a gazdasági társaságl vállalt kötelezettséget. A vételárban áthárított nettó beszerzési árért pedig a felperes a másodfokú eljárás során előterjesztett meg nem engedett keresetváltoztatása alapján akkor sem követelhetett volna kártérítést, ha a vételár megfizetését egyébként igazolta volna.

[58] A Járműlista 19-21. soraiban feltüntetett kamionok esetében a felperes szintén nem igazolta, hogy a futamidő előtt megszűnt lízingszerződések alapján általa vállalt változó mértékű lízingdíj fizetési kötelezettségének pontosan milyen összegben tett eleget, és abból mennyi esett a tőke- és mennyi a kamattartozásra. Ennek igazolása azért lett volna szükséges, mert a kamionokat a lízingbeadó G.40.146/2018/24. számú beadványhoz csatolt nyilatkozatai szerint egy harmadik személy vásárolta meg, így a vételárban áthárított nettó beszerzési árért a felperes nem követelhetett, így nem is követelt kártérítést.

[59] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes egyetlen fellebbezéssel érintett kamion esetében sem igazolta, hogy megfizette-e a lízingbeadók részére a járművek nettó beszerzési árát, és ha igen, milyen mértékben, ezért nem bizonyította, hogy őt az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben kár érte.

[60] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság nem követett el az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértést akkor, amikor a Tpv. 88/C. §-ának (4) bekezdése alapján nem függesztette fel a per tárgyalását az EUB előtt C-251/22.P. szám alatt folyamatban lévő fellebbezési eljárás befejezéséig terjedő időre. A felperes keresete ugyanis akkor sem lehet megalapozott, ha a XVI. rendű alperes az EUB szerint is elkövette a terhére rótt versenyjogsértést, és akkor sem, ha az EUB ezzel ellentétes megállapításra jut. Ezért a Tpv. 88/C. §-ának (4) bekezdése alapján a per tárgyalását ezen eljárás befejezéséig az ítéltábla sem függesztette fel. Megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság ítélete egyértelműen tartalmazza a felfüggesztésre irányuló kérelmek elutasításának indokát, így a felperes ebben a körben alap nélkül hivatkozott az indokolási kötelezettség megsértésére is.

[61] Az ugyanakkor nem vitatható, hogy az elsőfokú bíróság külön nem tért ki az ítéletében arra, hogy elutasította a felek szakértői bizonyításra indítványait. Mindez azonban szintén nem minősült az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek. Az elsőfokú ítéletből ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság a felperes károsult minőségének

bizonyítatlansága miatt nem tartott szükségesnek semmilyen további bizonyítást, ez volt tehát az indoka annak, hogy miért nem rendelt ki szakértőt annak tisztázására, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartásának hiányában mennyi lett volna a kamionok nettó beszerzési ára. Ezzel a döntéssel és annak indokaival pedig az ítéltábla is egyetért.

[62] A felperes alap nélkül sérelmezte az indokolási kötelezettség megsértését az elsőfokú ítélet indokolásának [60] pontja vonatkozásában is. Az elsőfokú bíróság ugyanis minden egyes perrel érintett kamion vonatkozásában részletesen megindokolta, hogy melyek voltak azok a tényállítási és bizonyítási hiányosságok, amelyek miatt a keresetet elutasította. Erre tekintettel az ítéletének [60] pontja sem volt hiányos, abban ugyanis azt írta le, hogy az alperesek maguk is hivatkoztak ezekre a hiányosságokra, ennek ellenére a felperes ebben a körben további tényeket már nem adott elő. Az tehát, hogy az elsőfokú bíróság milyen tényállításokat és milyen bizonyítékokat hiányolt, a határozatának indokolása alapján teljesen egyértelmű: azokat, amelyek alkalmasak lettek volna az ítéletében részletesen felsorolt tényállítási és bizonyítási hiányosságok pótlására.

[63] Végül minden alapot nélkülözött a felperes azon fellebbezési érvelése is, amelyben a hatékony jogorvoslathoz fűződő jogának megsértésére hivatkozott. A felperes jogi képviselője ugyanis jelen volt a 2022. december 14-én megtartott tárgyaláson, az elsőfokú bíróságnak tehát nem volt olyan eljárési kötelezettsége, hogy ezt a jegyzőkönyvet megküldje a felperesnek [1952. évi Pp. 118. §-ának (1) bekezdése, 136/B. §-ának (2) bekezdése]. Ettől függetlenül a felperes kérhette volna, hogy az elsőfokú bíróság küldje meg a jogi képviselője részére a jegyzőkönyv másolatát, mindezt azonban nem tette meg, így pedig fel sem merülhetett, hogy az elsőfokú bíróság megsértette volna a hatékony jogorvoslathoz fűződő jogát. Ez a jogsérelem azonban akkor sem valósult volna meg, ha felperes kért volna másolatot a jegyzőkönyvből, amelynek az elsőfokú bíróság elmulasztott volna eleget tenni. A tárgyaláson ugyanis a felperes jelen volt, így tudta, hogy mi történt, attól pedig nem volt elzárva, hogy akár elektronikus úton, akár a bíróság épületében betekinthessen az ügy irataiba, és ellenőrizhesse a jegyzőkönyvet.

[64] A kifejtett okok miatt a felperes egyik fellebbezési kérelme sem foghatott helyt, mert az elsőfokú bíróság megalapozott módon, az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés nélkül utasította el a keresetét, így jogszerű döntést hozott. Erre tekintettel az ítéltábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta.

[65] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért köteles az általa megelőlegezett fellebbezési illeték és jogi képviselői munkadíj viselésére, továbbá a fellebbezéssel érintett alperesek jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére [1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése]. Ez utóbbi összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján valamennyi fellebbezéssel érintett alperes esetében 500 000 Ft + áfa, azaz 635 000 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban a jogi képviselőik által kifejtett tevékenységgel, akik a felperes terjedelmes fellebbezésének áttanulmányozása után lényegében megismételték az elsőfokú eljárás során előadott érveiket.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Drexlerné dr.
Karcub Edit s.k. bíró